

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **PhDr. H. P.**, proti žalovanému: **Obvodní soud pro Prahu 2**, se sídlem Francouzská 808/19, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 4. 2016, čj. 22 A 24/2016-57,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Žalobou podanou dne 29. 10. 2014 k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) napadla žalobkyně přípis Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. 10. 2014, sp. zn. 40 Si 78/2013, kterým jí tehdejší předseda soudu Mgr. Aleš Sabol sdělil, že podle § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, odložil její žádost o poskytnutí informací. Žalobkyně po Obvodním soudu pro Prahu 2 požadovala kopie všech jeho pravomocných rozsudků z let 2011 až 2012 vydaných v řízeních o odškodnění podle zákona č. 82/1998 Sb., kterými soud žalobám (byť zčásti) vyhověl, s výjimkou odškodnění za škodu (újmu) v řízeních trestních.

[2] Žalobkyně současně požádala soud o osvobození od soudních poplatků. Ke své žádosti připojila spolu s dalšími dokumenty vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech.

[3] Senát 9 A Městského soudu v Praze, kterému věc napadla, podal Nejvyššímu správnímu soudu návrh na přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu s odůvodněním, že Mgr. Aleš Sabol byl v minulosti dlouholetým soudcem správního úseku tohoto soudu a téměř všichni stávající soudci jej osobně velmi dobře znají.

[4] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 23. 1. 2015, čj. Nad 28/2015-27, návrh Městského soudu v Praze zamítl. V dané věci konkrétní pochybnosti o nepodjatosti vyjádřila pouze předsedkyně senátu 9 A, která návrh předložila, ostatní soudci se k této otázce nevyjádřili. Nebyla tedy ověřena podmínka, že ani z ostatních soudců správního úseku Městského soudu v Praze nelze sestavit senát.

[5] S ohledem na skutečnost, že se Mgr. Aleš Sabol stal v mezičase místopředsdou Městského soudu v Praze pro správní úsek, přikázal Nejvyšší správní soud na základě opakovaného návrhu Městského soudu v Praze věc k dalšímu projednávání a rozhodnutí Krajskému soudu v Ostravě, a to usnesením ze dne 3. 2. 2016, čj. Nad 6/2016-48.

[6] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobkyni pro účely posouzení její žádosti o osvobození od soudních poplatků vyzval k vyplnění formuláře prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech, k čemuž jí stanovil lhůtu 14 dnů. Písemnost byla žalobkyni doručena dne 10. 3. 2016.

[7] Žalobkyně na výzvu soudu nijak nereagovala, krajský soud proto usnesením ze dne 5. 4. 2016, čj. 22 A 24/2016-57, žalobkyni osvobození od soudních poplatků nepřiznal. V odůvodnění soud uvedl, že žalobkyně nedoložila své aktuální osobní a majetkové poměry. Prohlášení ze dne 29. 10. 2014 připojené k žalobě nevypovídá o jejích majetkových poměrech v současnosti.

II. Kasační stížnost

[8] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti usnesení krajského soudu kasační stížnost.

[9] Připustila, že nereagovala na výzvu soudu k vyplnění prohlášení o majetkových poměrech, neboť si přípis soudu založila do jiné složky. Stalo se tak nicméně neúmyslně v důsledku jejího špatného zdravotního stavu.

[10] Namítla, že výzva soudu neobsahovala žádný důvod, proč má prohlášení o majetkových poměrech předkládat znovu, jestliže již bylo součástí spisu a bylo tedy vyžadováno duplicitně. Teprve z odůvodnění usnesení krajského soudu se dozvěděla, že důvodem měla být časová prodleva od podání žaloby. Délka řízení však nebyla způsobena její vinou, nýbrž opakovaným řešením otázky příslušnosti soudu.

[11] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí soudu. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán.

[13] Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že podání kasační stížnosti proti rozhodnutí o neosvobození od soudního poplatku není spojeno s poplatkovou povinností ani podmínkou povinného zastoupení (srov. závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19).

[14] Osvobození od soudních poplatků je zákonem stanovenou úlevou pro účastníky, kterým by jejich nepříznivé majetkové poměry zamezovaly potřebný přístup k soudu. Náklady zastoupení osvobozených účastníků nese plnou měrou stát, který však prostřednictvím platných zákonů zavazuje soudy, aby pečlivě ověřovaly splnění zákonem stanovených podmínek pro osvobození od soudních poplatků u každého žadatele. Ve správním soudnictví soud postupuje podle § 36 odst. 3 s. ř. s., podle něhož může být účastník osvobozen od soudních poplatků tehdy, pokud doloží, že nemá dostatečné prostředky. Přiznané osvobození soud kdykoliv za řízení odejme, pokud by poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňovaly.

[15] Soud je tedy v souladu s výše uvedeným ustanovením zákona povinen pro účely svých úvah o přiznání či nepřiznání osvobození (event. v jaké výši) požadovat po účastníkovi doložení jím tvrzených majetkových poměrů. Je též logické, že své rozhodnutí může učinit pouze na základě aktuálních údajů, neboť poměry účastníka se mohou v průběhu času měnit. Pokud tedy chce být účastník ohledně své žádosti úspěšný, je v jeho zájmu, aby se soudem v nejvyšší možné míře spolupracoval, v poskytnutých lhůtách náležitě reagoval a v případě jakýchkoli nejasností se na soud včas obrátil, aby odstranil své pochybnosti ohledně uložených povinností.

[16] Na základě shora uvedeného je nutno konstatovat, že krajský soud, který stěžovatelku po uplynutí určité doby znovu vyzval k doložení majetkových poměrů, postupoval v souladu se zákonem. Stěžovatelka své majetkové poměry soudu dokládala spolu s podáním žaloby dne 29. 10. 2014. Krajskému soudu v Ostravě byla věc po několika procesních rozhodnutích postoupena k rozhodnutí 2. 3. 2016, tedy s více než ročním časovým odstupem od zahájení řízení. Krajský soud jistě mohl stěžovatelce blíže vysvětlit, že nová výzva k prokázání majetkových poměrů je nutná z důvodu uplynutí delší doby od jejího původního prohlášení, ale pokud tak neučinil, neporušil žádnou zákonem stanovenou povinnost. Výzva k vyplnění potvrzení o majetkových poměrech ze dne 4. 3. 2016, doručená stěžovatelce dne 10. 3. 2016, byla srozumitelná, ani stěžovatelka netvrdí, že by z jejího obsahu získala pochybnost o tom, že soud ji vyzývá k doložení majetkových poměrů v souvislosti s její žádostí o osvobození od soudních poplatků v projednávané věci (nesrovnalost z její strany nastala chybným přiřazením výzvy do jiné složky vzhledem ke

zdravotní indispozici). Soud stěžovatelce stanovil k odpovědi lhůtu 14 dnů, o žádosti však rozhodl až dne 5. 4. 2016. Stěžovatelka tedy měla téměř 4 týdny prostor na to, aby výzvě soudu vyhověla, popřípadě kontaktovala soud s případnými dotazy ohledně její povinnosti.

[17] Přestože nastalou situaci lze i s ohledem na časově náročné řešení příslušnosti soudu považovat za nešťastnou a lidsky pochopitelnou, krajský soud postupoval v souladu se zákonem. Stěžovatelka může požádat o osvobození od soudních poplatků znovu, byť si je Nejvyšší správní soud vědom limitů pro opakované rozhodování o této žádosti. Stěžovatelka by musela prokázat, že se od posledního rozhodnutí soudu změnily její osobní (tedy i zdravotní), majetkové či výdělkové poměry.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevnikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu